

Bureaustudie Flora en Fauna Ierst

Versie:

Datum: 02/04/2024

Opsteller: Ecoloog GROW

Documentnummer: KRWOGROW-901131493-885

Document type: Rapport

Document status: Definitief

Werkset: 025 Bureaustudies

Ontwerpfase: DO

Discipline: 004 Technisch management

Classificatie label: AS2 - Intern

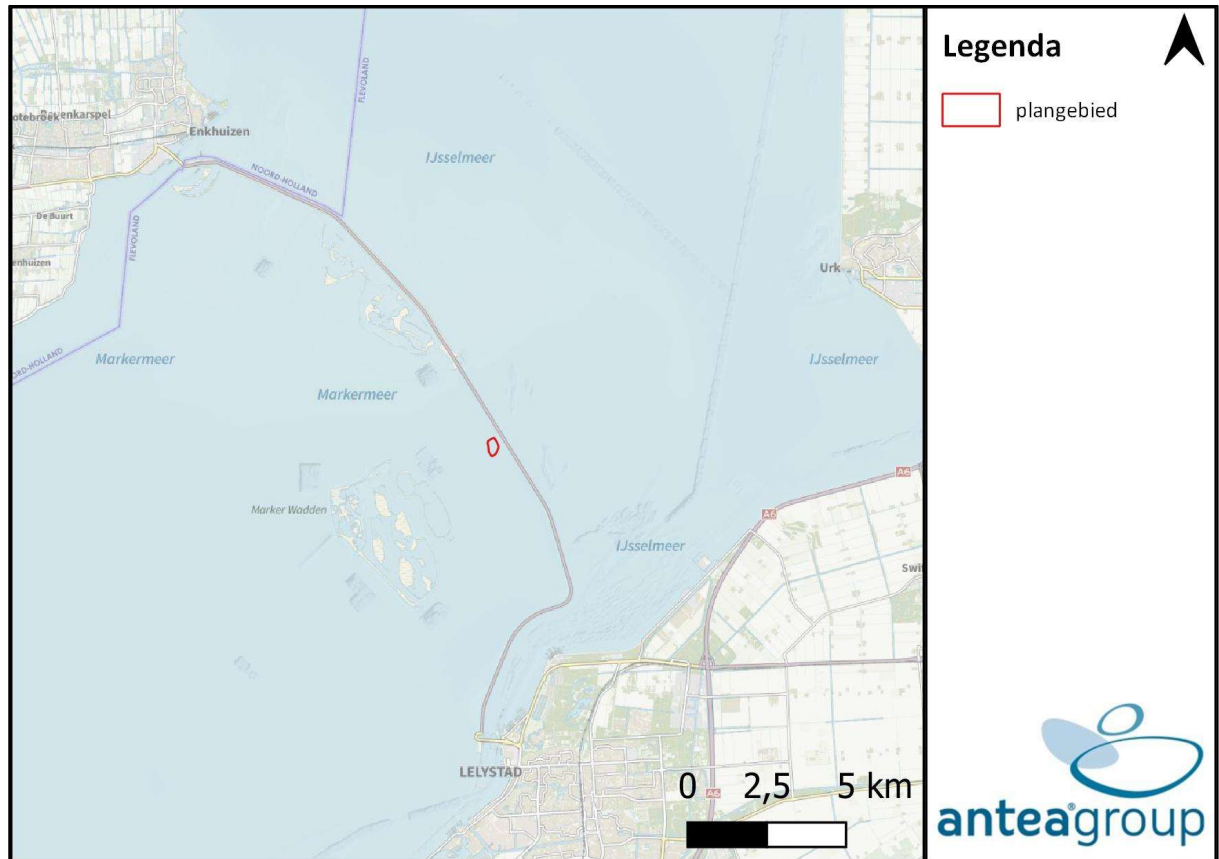
Inhoud

Inhoud	2
1. Inleiding	3
1.1. Aanleiding & planvoornemen	3
1.2. Doel	5
1.3. Leeswijzer	5
2. Effectbeschrijving en -beoordeling	6
2.1. Gebiedsbeschrijving	6
2.2. Effectbepaling voornemen	6
2.3. Soortbescherming	6
2.3.1. Afbakening relevante soortgroepen	6
2.3.2. Vogels	7
2.3.3. Zoogdieren – vleermuizen	8
2.3.4. Vissen	9
2.3.5. Insecten	10
2.3.6. Kreeftachtigen en weekdieren	10
2.3.7. Zaadplanten, varens en bladmosse	10
2.3.8. Zorgplicht	11
3. Conclusie & advies	12
3.1. Soortbescherming	12
3.1.1. Zorgplicht	12
Literatuurlijst	14
Bijlage 1 Wettelijk kader	15
Bijlage 2 Methodiek bureaustudie	19
Bijlage 3 Rode lijst soorten uit NDFF	20

1. Inleiding

1.1. Aanleiding & planvoornemen

Rijkswaterstaat is voornemens het eiland Ierst te herstellen. Het plangebied ligt in het Markermeer ten westen van de Markerwaarddijk (gemeente Lelystad, provincie Flevoland). In de figuren 1.1 en 1.2 is de ligging van het plangebied weergegeven.

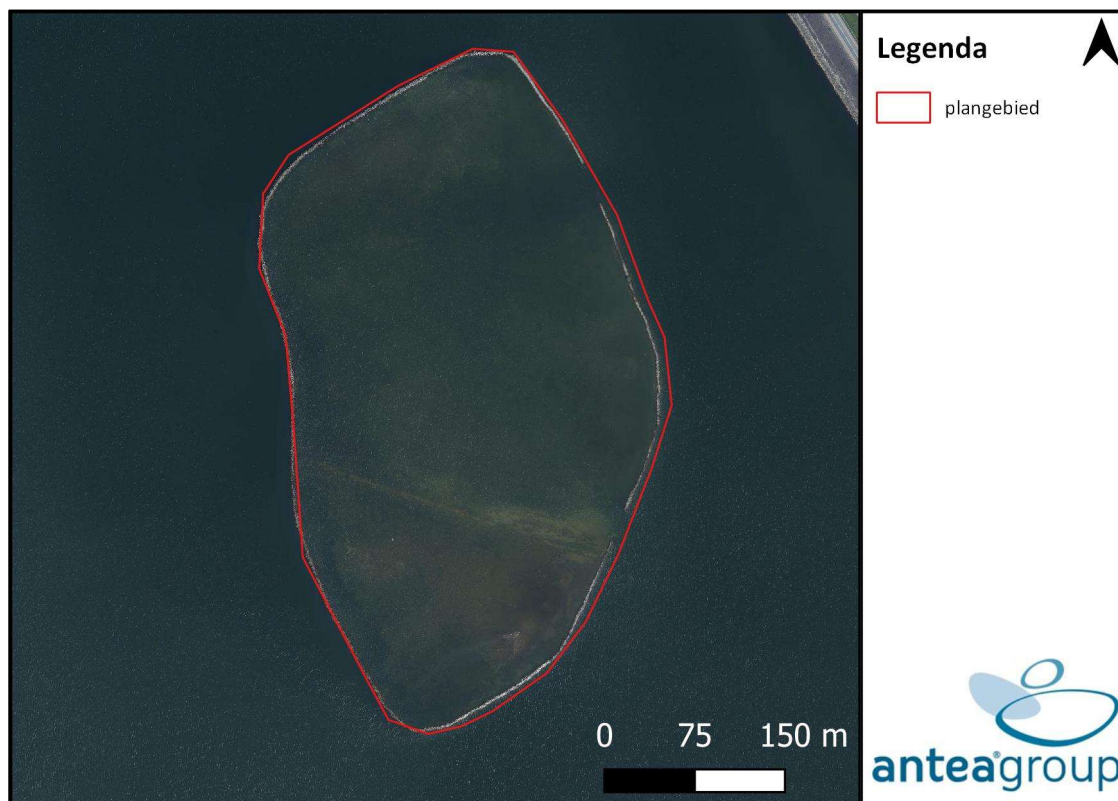

Figuur 1.1. Globale ligging van het plangebied ten opzichte van de omgeving. Bron: PDOK via Qgis, 2023.

Door gebrek aan onderhoud in combinatie met verschillende natuurlijke processen (wind, stroming) is het aangebrachte zand via de openingen in de stenen ring uit het proefeiland gespoeld. Hierdoor is de ecologische functionaliteit van het eiland niet meer als gewenst.

Het huidige project heeft als doel om Ierst weer in de originele staat te herstellen als KRW maatregel, met enkele aanpassingen. De ondiepe zone zal weer gecreëerd worden om zo de functie als kraamkamer/opgroei gebied voor vis te herstellen. Rijshouten dammen zullen worden gebruikt (of structuren met soortgelijke functie) om deze ondiepe zone intact te houden en te dienen als beschutting voor vis. Het is de bedoeling dat in deze ondiepe zone op natuurlijke wijze waterplanten zullen vestigen. De rijshouten dammen worden ook voor de openingen aan de binnenzijde van de stenen ring geplaatst, om zo te voorkomen dat het zand uitspoelt.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of houtopstanden (Omgevingswet (Ow), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid). In de onderliggende rapportage wordt enkel ingegaan op mogelijke effecten op beschermde planten en dieren. Dit wordt verkend in deze bureaustudie soorten. In figuur 1.3 is een impressie van het ontwerp weergegeven.

Figuur 1.2. Gedetailleerde ligging van het plangebied. Bron: PDOK via Qgis, 2023.

Figuur 1.3. Werktekening proefeiland Ierst. Oranje gebied ligt binnen de stenen ring. Blauwe lijnen zijn de rijshouten dammen. De donkerblauwe zone geeft de beoogde ondiepe zone weer. Bron: Rijkswaterstaat, 2024.

1.2. Doel

Het doel van de bureaustudie soorten is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) soorten die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie. Op basis hiervan wordt getoetst of op de - in het kader van de Omgevingswet beschermde soorten - als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.3. Leeswijzer

De bureaustudie is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de bureaustudie en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten aan de omgevingswet;
- Hoofdstuk 3 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 wordt het wettelijk kader beschreven. In bijlage 2 wordt de methodiek van voorliggende bureaustudie beschreven. In bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van bekende waarnemingen van rode lijst soorten in het plangebied.

2. Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 wordt ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan beschermde soorten onder de Omgevingswet (Ow).

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Omgevingswet (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1. Gebiedsbeschrijving

Ierst is een eiland dat in 2011-2014 is aangelegd in het Markermeer als voorbereiding voor de aanleg van de Markerwadden. Ierst bestaat uit een stenen ring met twee openingen. Eén aan de noordoostelijke, en één aan de zuidoostelijke zijde van de ring. Binnen deze ring is zand geplaatst die op enkele plaatsen tot net boven de waterlijn komt om zo broedgebied voor kale grondbroeders te creëren. Verder is er een ondiepe luwe zone gecreëerd waar waterplanten kunnen groeien en functioneert als paai- en opgroei gebied voor vis zoals spiering en snoekbaars. Tot slot is er een diepere geul aanwezig die door het midden van het eiland loopt. Op dit moment is alleen de stenen ring nog aanwezig aan het wateroppervlak. In figuur 2.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 2.1. Impressie van het plangebied. Bron: Hollandluchtfoto; Streetsmart, 2024.

2.2. Effectbepaling voornemen

De volgende activiteiten vinden plaats als gevolg van het planvoornemen die een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden:

- Terugspuiten van uitgespoelde zand buiten de ring terug het eiland in;
- Reparatie stenen ring;
- Plaatsing rijkhouten dammen;
- Er is sprake van geluidsverstoring/optische verstoring gedurende de werkzaamheden.

2.3. Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek. Indien soortgroepen op basis van de terreinkenmerken op voorhand kunnen worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zijn deze soortgroepen vermeld in paragraaf 2.3.1. Op basis van het bureauonderzoek wordt ingegaan op de mogelijk effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1. Afbakening relevante soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken kan de aanwezigheid van meerdere soortgroepen worden uitgesloten. Gezien de minimale aanwezigheid van landbiotoop (alleen de stenen ring) in (de directe omgeving van) het plangebied tezamen met de afwezigheid van dekkingbiedende vegetatie en de geïsoleerde ligging in het Markermeer, kan aanwezigheid van grondgebonden zoogdieren, reptielen en

amfibieën worden uitgesloten. Aanwezigheid van de overige soortgroepen kan niet op voorhand worden uitgesloten. Deze soortgroepen worden in de hiernavolgende paragrafen nader beschouwd.

2.3.2. Vogels

Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 5a)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	Categorie
Boerenwaluw	3
Buizerd	5a
Gierwaluw	2
Huismus	2
Ransuil	4
Torenvalk	3
Zeearend	5a

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, alsook bij wezenlijke aantasting van de functionele leefomgeving, altijd omgevingsvergunningaanvraag flora- en fauna-activiteit moet worden aangevraagd. Dit zijn boombroedende soorten (buizerd, ransuil, torenvalk en zeearend) en gebouwbroedende soorten (boerenwaluw, huismus en gierwaluw).

Er zijn geen bomen aanwezig in het plangebied en de wijdere omgeving. De aanwezigheid van nestplaatsen van boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest kan in (de directe omgeving van) het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied maakt daarnaast geen onderdeel uit van de functionele omgeving voor de soorten buizerd, ransuil en torenvalk, gezien het dieet van deze soorten en de afwezigheid van geschikte voedselbronnen in de omgeving van het plangebied. Het plangebied kan wel onderdeel uitmaken van de functionele leefomgeving van de zeearend. Gebaseerd op het kleine oppervlak van het plangebied, de grote actieradius van de soort en het aanbod van vergelijkbaar foerageergebied in de buurt (Markerwadden), wordt het plangebied niet essentieel geacht voor de functionele leefomgeving van de zeearend.

In het plangebied (en de wijdere omgeving) is geen bebouwing aanwezig. Aanwezigheid van verblijfplaatsen of onderdelen van de functionele leefomgeving voor gebouwbroedende soorten worden zodoende uitgesloten.

Soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5b)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	Categorie
Blauwe reiger	5b
Huiswaluw	5b
Oeverwaluw	5b
Spreeuw	5b
Tapuit	5b

Nesten van de categorie 5b vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5b soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of waarvoor het plangebied als nestgelegenheid fungeert. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische

omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. De categorie 5b-soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

De stenen ring kan fungeren als nestplaats voor een aantal pioniersoorten die broeden op stenige plaatsen.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Ow (artikel 11.37 Bal). Indien nesten aanwezig zijn, mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door werkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Omgevingswet aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatiespecifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

Vervolgstappen

Geen versturende werkzaamheden in het plangebied gedurende het broedseizoen (circa maart tot en met juli).

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar mogelijk) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels.

Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecooloog.

2.3.3. Zoogdieren – vleermuizen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.3. Overzicht van waargenomen vleermuizen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDF, 2019-2024).

Soort	Beschermingsregime
	Artikel 11.46 Bal
Geen waarnemingen bekend uit de NDF	

Er zijn geen waarnemingen bekend van vleermuizen uit de directe omgeving van het plangebied. Door de geïsoleerde ligging van het plangebied en er zodoende weinig waarnemingen worden verricht kan dit een vertekend beeld geven. Om deze reden worden vleermuizen als groep toch behandeld in deze bureaustudie.

Voor vleermuizen zijn drie functies van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn. Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Foerageergebieden en vliegroutes zijn alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

(verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hollen of scheuren van voornamelijk grote bomen. Op basis van afwezigheid van zowel bebouwing als vegetatie worden verblijfplaatsen van vleermuizen in (de directe omgeving van) het plangebied uitgesloten.

Essentiële vliegroutes

Vliegroutes van vleermuizen betreffen (vaak) lijnvormige elementen in het landschap die als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebied fungeren. In het plangebied en de directe omgeving zijn geen lijnvormige elementen aanwezig die kunnen dienen als (essentiële) vliegroute. De aanwezigheid van (essentiële) vliegroutes kan worden uitgesloten.

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn. In het plangebied is marginaal geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuizen, vanwege de afwezigheid van opgaande beplanting. Van de andere eilanden bij de Markerwadden is bekend dat er gevoerageerd wordt door vleermuizen. Door enkel een bureaustudie kan niet vooraf worden uitgesloten dat er ook gevoerageerd wordt bij Ierst.

De werkzaamheden hebben echter geen versturende werking op potentieel foerageergebied en het plangebied wordt na de werkzaamheden aantrekkelijker als foerageergebied. Wel dient er rekening te worden gehouden met verstoring van eventueel aanwezige vleermuizen als gevolg van uitstraling van licht. Dit kan relatief eenvoudig worden voorkomen door in de periode maart t/m oktober enkel te werken tussen een uur na zonsopkomst en een uur vóór zonsondergang en geen gebruik te maken van kunstmatige lichtbronnen.

Vervolgstappen

In de periode maart t/m oktober enkel werken tussen een uur na zonsopkomst en een uur vóór zonsondergang en geen gebruik maken van kunstmatige lichtbronnen.

2.3.4. Vissen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vissen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.4. Overzicht van waargenomen vissen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde vissen
Geen waarnemingen bekend uit de NDFF			

Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissen in het plangebied. Wel zijn er in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van vissen die ook in het plangebied kunnen voorkomen. Ierst biedt voor soorten als blankvoorn, winde, baars, pos en spiering geschikt biotoop als paai- en/of opgroeigebied en heeft daarmee een belangrijke ecologische functie. De werkzaamheden volgens het planvoornemen kunnen mogelijk (tijdelijk) een verstrend effect hebben op deze functie, waardoor geadviseerd wordt buiten kritische periodes van vissen te werken en volgens een ecologisch werkprotocol te handelen.

Vervolgstappen

Werkzaamheden verrichten buiten kwetsbare perioden van vissen en werken volgens een ecologisch werkprotocol.

2.3.5. Insecten

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van insecten in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5. Overzicht van waargenomen insecten in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde insecten
Geen waarnemingen bekend uit de NDFF			

Uit de bureaustudie komen geen waarnemingen naar voren van (beschermde) soort insecten in (de directe omgeving van) het plangebied. Door het ontbreken van opgaande vegetatie in het plangebied en de marginale hoeveelheid landbiotoop worden deze ook niet verwacht. Sporadische aanwezigheid kan op voorhand echter niet volledig worden uitgesloten op de stenen ring rondom Ierst. Deze blijft echter behouden waardoor effecten op mogelijk aanwezige soorten kan worden uitgesloten.

2.3.6. Kreeftachtigen en weekdieren

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van kreeftachtigen en weekdieren in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.6. Overzicht van waargenomen kreeftachtigen en weekdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde kreeftachtigen en weekdieren
Geen waarnemingen bekend uit de NDFF			

Uit de bureaustudie komen geen waarnemingen naar voren van beschermde kreeftachtigen en weekdieren. Het plangebied is wel geschikt voor diverse kreeftachtigen en weekdieren welke niet beschermd zijn. Voor deze soorten blijft het plangebied geschikt na voltooiing van de werkzaamheden.

2.3.7. Zaadplanten, varens en bladmossen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van zaadplanten, varens en bladmossen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.7. Overzicht van waargenomen zaadplanten, varens en bladmossen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde zaadplanten, varens en mossen
Kartuizer anjer		X	

Kartuizer anjer

Kartuizer anjer staat op zonnige, warme en droge, matig voedselarme en uitgesproken stikstofarme, basenrijke en vaak kalkhoudende grond (al of niet lemig zand en mergel) en ook op stenige plaatsen).

Ze groeit in schrale- en kalkgraslanden, in bosschages langs bermen en dijken en op leisteenhellingen en zandsteenrotsen.

Uit de bureaustudie komt de kartuizer anjer naar voren als aanwezige plant op het eiland. Hoogstwaarschijnlijk is deze waarneming niet afkomstig van het eiland, gezien de locatie en ingevoerde foto bij de waarneming. Op basis hiervan wordt aanwezigheid van de soort uitgesloten.

2.3.8. Zorgplicht

In het plangebied kunnen verschillende soorten vissen aanwezig zijn die niet zijn beschermd onder de Ow. Wel is de zorgplicht van toepassing.

Zo moet een initiatiefnemer een beeld hebben van de (bijzondere) natuurwaarden op en nabij het plan- of projectgebied. In het kader van de specifieke zorgplicht dient een initiatiefnemer in het geval van verslechterende effecten actief te anticiperen op het voorkomen of verzachten van deze effecten.

Onder de Ow dient onder andere extra aandacht besteed te worden aan soorten van de Rode Lijsten. Provincies kunnen onder de Ow beleidskaders opstellen over hoe en met welke soorten (van de Rode Lijsten) rekening dient te worden gehouden in het kader van de Zorgplicht. Vooralsnog zijn deze aanvullende beleidskaders nog niet opgesteld. In de voorliggende rapportage is daarom gekozen voor het opnemen van waarnemingen van de Rode Lijst soorten in de NDFF in het plangebied. De Rode Lijst soorten waarvan waarnemingen in de NDFF bekend zijn, zijn opgenomen in Bijlage 3.

De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.8.

Tabel 2.8. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Vissen (alle soorten)	Werkzaamheden verrichten buiten kwetsbare perioden van vissen en werken volgens een ecologisch werkprotocol.

3. Conclusie & advies

In dit hoofdstuk is per onderdeel de conclusie en het advies gegeven dat voortkomt uit de uitgevoerde natuurtoets.

3.1. Soortbescherming

Binnen het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Ow) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: algemene broedvogels en vleermuizen. In tabel 3.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. De onderbouwing van de conclusies zijn beschreven in paragraaf 2.3 van voorliggende natuurtoets. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Tabel 3.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit Ow aan de orde?
Vogels (algemene broedvogels)	Potentiële nestgelegenheid voor pioniersoorten in stenen randzone.	N.v.t.	Ja, zie tabel 3.2	Nee
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) – essentieel foerageergebied	Ierst potentieel geschikt als foerageergebied.	Nee	Ja, zie tabel 3.2	Nee, mits de maatregelen in tabel 3.3 in acht worden genomen.
Vrijgestelde soorten	Zie tabel 3.3			

In tabel 3.1 is aangegeven dat een overtreding van de Ow voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in tabel 3.2 uiteengezet. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Tabel 3.2. Beschrijving maatregelen om overtreding van de Ow te voorkomen.

Soort(groep)	Maatregelen
Algemene broedvogels	Geen versturende werkzaamheden in het plangebied gedurende het broedseizoen (circa maart tot en met juli). Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar mogelijk) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecooloog.
Vleermuizen	In de periode maart t/m oktober enkel werkentussen een uur na zonsopkomst en een uur vóór zonsondergang en geen gebruik maken van kunstmatige lichtbronnen.

3.1.1. Zorgplicht

Uit paragraaf 2.3.8 blijkt dat er in het plangebied soort(groep)en aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 3.3.

Tabel 3.3. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Vissen (alle soorten)	Werkzaamheden verrichten buiten kwetsbare perioden van vissen en werken volgens een ecologisch werkprotocol.

Onder de Ow dient nadere aandacht te worden besteed aan soorten van de Rode Lijsten. Onder de Ow kunnen provincies beleidskaders opstellen over hoe en met welke soorten (van de Rode Lijsten) rekening dient te worden gehouden in het kader van de Zorgplicht. Vooralsnog zijn deze aanvullende beleidskaders nog niet opgesteld. In de voorliggende rapportage is daarom gekozen voor het opnemen van waarnemingen van de Rode Lijst soorten in de NDFF in het plangebied.

Literatuurlijst

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Rijkswaterstaat, 2024. Informatie voor Flora en Fauna quickscan aanvraag Ierst.

Overig

NDFP

Street Smart

AERIUS-calculator, versie 2023.1.

www.floron.nl

www.ravon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving; de Omgevingswet (Ow) en het beleidskader.

Ow - Algemeen

De Ow is op 1 januari 2024 in werking getreden. De Ow beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten kunnen een loketfunctie hebben. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Ow richt zich op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Ow - Soortbescherming

In de Ow is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie geldt een vergunningsplicht bij verschillende schadelijke handelingen die zijn vermeld in artikel 11.37, 11.46 en 11.54 Bal van de Ow. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- 1) Vogels (artikel 11.37 Bal);
- 2) Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal);
- 3) Andere soorten (artikel 11.54 en bijlage IX, onder A en onder B Bal).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal, Ow)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 11.37 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan te vragen het optreden van schadelijke handelingen. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid' (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal, Ow)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.46 Bal e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Onder de Ow is het mogelijk om voor strikt beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 11.46 Bal bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht bij schadelijke handelingen uit artikel 11.46 Bal.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen artikel 11.46 Bal van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 11.54 Bal, Ow)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage IX, onder A en onder B Bal van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.54 Bal e.v..

Het is verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van een vergunningsplicht bij schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 11.27 Bal) Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de 'andere soorten' niet zijn vrijgesteld en daarmee als gevolg van het voornemen schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal optreden, dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie 'andere soorten' van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h 'in het algemeen belang';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Samenvatting gronden waarop een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 3.11.37, 11.46 en 11.54 Bal).				
Vergunningsgronden		Artikel 11.37 Bal	Artikel 11.46 Bal	Artikel 11.54 Bal en bijlage IX
		Vogels	Strikt beschermde soorten	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 11.27 Bal van de Ow. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 11.27 Bal

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
1. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Bijlage 2 Methodiek bureaustudie

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar vogels (artikel 11.37 Bal) strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal) en 'andere' beschermde soorten (artikel 11.54 Bal en Bijlage IX). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing worden geen conclusies getrokken wat betreft de verwachte aanwezigheid van Rode Lijst-soorten in (de directe omgeving van) het plangebied.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd². Hierbij is nagegaan of er in de periode 2019-2024 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 1 km rondom het plangebied. De resultaten van de bureaustudie geven een indicatie van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

² Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF (2019-2024) op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Bijlage 3 Rode lijst soorten uit NDFF

Rode Lijst soorten waarvan waarnemingen in de NDFF bekend zijn in het plangebied	
Soortgroep	Soort
Vogels	Gele kwikstaart
	Steltkluut
	Visdief
	Watersnip
Zoogdieren	Geen waarnemingen
Amfibieën	Geen waarnemingen
Reptielen	Geen waarnemingen
Insecten - Dagvlinders	Geen waarnemingen
Insecten - Libellen	Geen waarnemingen
Vissen	Geen waarnemingen
Planten	Kartuizer anjer
Overige soortgroepen	Geen waarnemingen

